

Særskilt vedlegg til St prp. nr 10

(2001-2002)

**Revidert Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund
(EFTA) av 21. juni 2001**

Konsolidert versjon

VEDLEGG 14

Vedlegg M. Liechtensteins forbehold

Kapittel IX - Investeringer og kapittel X - Handel med tjenester

Uttrykket «ubundet» betyr at Liechtenstein ikke forplikter seg med hensyn til det aktuelle punktet.

Sektor eller undersektor	Forbehold	Kapittel som forbeholdet gjelder
I. HORIZONTALT FORBEHOLD		
ALLE SEKTORER		
Forpliktelsesnivået i en bestemt tjenestesektor skal ikke fortolkes slik at det trer i stedet for forpliktelsesnivået som gjelder for en annen tjenestesektor der en slik tjeneste er en innsatsfaktor eller som den på annen måte er forbundet med. CPC-numre angitt i parentes viser til FNs foreløpige sentrale produktgruppering (Statistical Papers Series M No. 77, Provisional Central Product Classification, Department of International Economics and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991).		
Uten hensyn til nr. 4 i artikkel 23 og 29, kan Liechtenstein ta inn nye begrensninger i sektorer som er underlagt et «ubundet»-forbehold, forutsatt at slike begrensninger ikke berører den samlede balansen i rettigheter og forpliktelser i henhold til denne konvensjon. Liechtenstein skal på forhånd skriftlig underrette Rådet om sin hensikt til å innføre slike nye begrensninger. Ved mottak av slik skriftlig underretning kan enhver annen medlemsstat be om konsultasjoner. Liechtenstein og vedkommende medlemsstat skal innlede slik konsultasjoner. Denne bestemmelse skal gjennomgås innen to år etter ikrafttreddelsen av Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund, med sikte på å oppheve den.		
	Ubundet når det gjelder subsidier, skattemessige oppmuntringer og skattekreditter.	Handel med tjenester, og Investeringer
	Behandling som gis datterselskaper av selskaper fra tredjeland opprettet i samsvar med en EØS- medlemsstats lovgivning og som har	Handel med tjenester, og Investeringer

	forretningskontor, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en EØS-medlemsstat, gis ikke til filialer eller agenturer opprettet i en EØS-medlemsstat av et selskap fra et tredjeland.	
	Mindre gunstig behandling kan gis til datterselskaper fra tredjeland som har bare sitt forretningskontor på en EØS-medlemsstats territorium, med mindre de viser at de har en reell og kontinuerlig forbindelse med en av de øvrige EØS-medlemsstatenes økonomi.	Handel med tjenester, og Investeringer
	Et rettssubjekts opprettelse av en kommersiell tilstedeværelse (herunder filialer) er underlagt krav om at det ikke foreligger noen hindring på grunn av nasjonal økonomi (balansert andel av nasjonal og utenlandsk kapital; balansert antall utlendinger i forhold til den fastboende befolkningen; balansert andel av det samlede antall arbeidsplasser i økonomien i forhold til den fastboende befolkningen; balansert geografisk situasjon; balansert utvikling av den nasjonale økonomien, mellom og innen sektorene).	Investeringer
	Minst ett medlem av administrasjonen av et rettssubjekt med fullmakt til å forvalte og representere det må være borger av Liechtenstein bosatt i Liechtenstein og innehaver av autorisasjon til å drive yrkesaktivitet som advokat, juridisk mellomledd, depotmottaker eller revisor, eller en offentlig anerkjent forretningskvalifikasjon. Unntak fra disse forpliktelsene er rettssubjekter som i henhold til lov om handel, har en kvalifisert leder.	
	Lov om handel fastsetter: En enkeltpersons etablering av en kommersiell tilstedeværelse er underlagt krav om forutgående opphold av en bestemt varighet og fast bopel i Liechtenstein. Han/hun	

	må inneha offentlig anerkjente yrkeskvalifikasjoner innenfor det aktuelle felt. Et rettssubjekts etablering av en kommersiell tilstedeværelse (herunder filialer) er underlagt følgende krav: Minst en av lederne må oppfylle kravet om forutgående opphold av en bestemt varighet og fast bopel i Liechtenstein. Han/hun må inneha offentlig anerkjente yrkeskvalifikasjoner innenfor det aktuelle felt. Flertallet av lederne (som har fullmakt til å forvalte og representere den juridiske personen) må være bosatt i Liechtenstein og må enten være borgere av Liechtenstein eller ha forutgående opphold av en bestemt varighet i Liechtenstein. Ansvarlige selskaper og kommandittselskaper må oppfylle samme vilkår som foretak med begrenset ansvar (juridisk person). I tillegg må flertallet av medeierne være borgere av Liechtenstein eller ha forutgående opphold av en bestemt varighet i Liechtenstein. Liechtensteins selskapsrett har ikke noe forbud mot at aksjeselskaper i sine vedtekter fastsetter utelukkelse eller begrensning av overdragelse av aksjer utstedt på navn.	
	Alt erverv av fast eiendom krever tillatelse. Slike tillatelser gis bare dersom det oppgis et reelt og påvist behov med hensyn til bolig eller forretning og dersom krav om opphold av en bestemt varighet er oppfylt. Ikke-bosatte har ikke adgang til å erverve fast eiendom.	Investeringer
II. FORBEHOLD INNEN BESTEMTE SEKTORER		
1. FORRETNINGS-TJENESTER		
a) Juridiske tjenester	Ubundet, med unntak av rådgivning om hjemlandets lovgivning (ikke Liechtensteins lovgivning) og folkerett.	Handel med tjenester
	Ubundet	Investeringer
b) Regnskapsførsel, revisjons- og		

bokføringstjenester		
- Regnskapsførsel og revisjonstjenester, unntatt revisjon av banker (Del av 8621)	Ubundet. Utenlandsk egenkapital er begrenset til 49 prosent. Utenlandske stemmeretter kan ikke overstige 49 prosent. Minst ett medlem av administrasjonsorganet med fullmakt til å forvalte og representere må være borger av Liechtenstein bosatt i Liechtenstein, inneha autorisasjon til å drive yrkesaktivitet som revisor og må arbeide på heltid for den juridiske personen. Flertallet av medlemmene av administrasjonsorganet må inneha autorisasjon til å drive yrkesaktivitet som revisor.	Handel med tjenester, og Investeringer
- Revisjonstjenester for banker	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
c) Skatterådgivningstjenester (CPC 863)	Ubundet. Utenlandsk egenkapital er begrenset til 49 prosent. Utenlandske stemmeretter kan ikke overstige 49 prosent. Minst ett medlem av administrasjonsorganet med fullmakt til å forvalte og representere må være borger av Liechtenstein bosatt i Liechtenstein, inneha autorisasjon til å drive yrkesaktivitet som revisor eller depotmottaker og må arbeide på heltid for den juridiske personen.	Investeringer
e) Ingeniørtjenester (CPC 8672)	Statsborgerskap i Liechtenstein er nødvendig for landmåling for offentlige formål (utenlandske landmålere kan likevel arbeide under tilsyn av en autorisert landmåler fra Liechtenstein).	Handel med tjenester, og Investeringer
h) Lege- og tannlegetjenester (CPC 9312)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
i) Veterinærer (CPC 932)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
j) Tjenester som ytes av jordmødre, sykepleiere, fysioterapeuter og paramedisinsk personale	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
k) Annet	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer

<i>C. Tjenester innen forskning og utvikling</i>	Ubundet når det gjelder prosjekter helt eller delvis finansiert av offentlige midler.	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>D. Tjenester innen fast eiendom</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>E. Utleie/leasing uten operatører</i>		
a) Angående skip	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
e) Annet	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>F. Andre forretningstjenester</i>		
a) Reklametjenester	Ubundet når det gjelder utendørs reklame, reklame for varer underlagt importtillatelse og legemidler, alkohol, tobakk, giftige stoffer, sprengstoff, våpen og ammunisjon.	Handel med tjenester, og Investeringer
j) Tjenester i tilknytning til energidistribusjon	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
k) Arbeidsformidlings- og vikartjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
l) Etterforskning og sikkerhet	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
o) Rengjøring av bygninger	Ubundet når det gjelder andre rengjøringstjenester (CPC 87409).	Handel med tjenester, og Investeringer
2. KOMMUNIKASJONSTJENESTER		
<i>A. Posttjenester</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>B. Budtjenester</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>C. Telekommunikasjonstjenester</i>	Generelt vilkår som gjelder for alle telekommunikasjonssektorer: nasjonalt monopol på nettinfrastruktur, tjenester må ytes over det offentlige nettet eller over leide linjer; trådløse nett underlagt konsesjonskrav, prising av leide	Handel med tjenester, og Investeringer

	linjer ikke volum-avhengig, tilkopling til det offentlige nettet mulig.	
	Ubundet, unntatt for elektronisk post, talegram, on-line informasjon og gjenfinning i databaser, elektronisk datautveksling (EDI), forbedrede/verdiøkte fakstjenester, kode- og protokolloversetting, on-line informasjon og/eller databehandling, videotekst, forbedrede/verdiøkte tjenester basert på trådløse nett med konsesjon, herunder forbedrede/verdiøkte personsøktjenester, unntatt taleoverføring.	
<i>D. Audiovisuelle tjenester</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
3. BYGGE- OG ANLEGGSTJENESTER OG TILKNYTTETE INGENIØRTJENESTER	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
4. DISTRIBUSJONSTJENESTER		
- tjenester i forbindelse med varer underlagt importtillatelse, med legemidler, giftige stoffer, sprengstoff, våpen og ammunisjon, og edelmetaller	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
- detaljhandelstjenester via mobile salgsenheter	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>B. Engrossalgstjenester</i>	Restriksjoner på salgsareal.	Investeringer
<i>C. Detaljsalgstjenester</i>	Restriksjoner på salgsareal.	Investeringer
5. UTDANNINGSTJENESTER		
- Tjenester innen obligatorisk skolegang (barne- og ungdomstrinn)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
- Tjenester innen ikke-obligatorisk videregående utdanning (videregående nivå), tjenester innen høyere utdanning, voksenopplæring og andre utdanningstjenester	Utlendinger kan opprette kommersiell tilstedeværelse bare dersom de er organisert som juridisk person i henhold til Liechtensteins lovgivning.	Investeringer
6. MILJØTJENESTER		
Ingenting i denne forpliktelsen bør fortolkes slik at det omfatter offentlige anlegg, enten de eies og drives av		

kommuner eller av Liechtensteins regjering eller er satt ut på kontrakt av dem.		
B. Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402)	Ubundet når det gjelder fyllplasser.	Investeringer
7. FINANSIELLE TJENESTER		
Forpliktelser angående bank-, verdipapir- og forsikringstjenester i samsvar med «Forståelse om forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester» i GATS (heretter kalt «Forståelsen») og underlagt begrensninger og vilkår nevnt i del I (horisontale forpliktelser) og oppført nedenfor. Det legges til grunn at del B nr. 4 i Forståelsen ikke innebærer noen forpliktelse til å tillate ikke-fastboende ytere av finansielle tjenester å drive forretningsvirksomhet.		
Forsikring og forsikringsrelaterte tjenester	Det kreves etablering av en kommersiell tilstedeværelse for å yte forsikringstjenester i Liechtenstein. Fastboende kan ikke kjøpe forsikringstjenester på en annen medlemsstats territorium.	Handel med tjenester
	Tillatelse til etablering av forsikringsselskaper fra andre land enn Liechtenstein gis bare til selskaper som er underlagt kontroll fra det sveitsiske forsikringstilsynet. For å bli godtatt som deltaker i den alminnelige sykeforsikringsordningen, må ytere av sykeforsikringstjenester være organisert i form av gjensidige forsikringsselskaper (Genossenschaft, Verein: Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit eller Hilfskasse) eller stiftelser (Stiftung). Plikt til sikkerhetsstillelse for forsikringstjenester. Økonomisk behovsprøving for ulykkesforsikringstjenester. Kommersiell tilstedeværelse omfatter ikke etablering av representasjonskontorer. Innenlandske rettssubjekter og filial eller agentur av utenlandske rettssubjekter der ledelses- eller representasjonsorganene, f.eks. styre og administrasjon, hovedsakelig består av utlendinger eller utenlandske selskaper, skal utnevne i Liechtenstein en borger av Liechtenstein som er fast bosatt her,	Investeringer

	til enten å representere rettssubjektet overfor myndighetene som lovlig stedfortreder eller, med myndighet til å undertegne for rettssubjektet (prokurist), til å representere det uten samarbeid med andre. For at en utenlandsk forsikringsgiver skal kunne etablere en kommersiell tilstedeværelse for å yte forsikringstjenester innenfor bestemte klasser, må vedkommende ha hatt tillatelse til å drive virksomhet i samme forsikringsklasser i hjemstaten i minst tre år.	
Banktjenester og andre finansielle tjenester (unntatt forsikring)	Gjelder ikke bare transaksjoner angitt i del B nr. 3 i »Forståelsen», men hele spekteret av banktransaksjoner og andre transaksjoner innen finansielle tjenester (unntatt forsikring). For å delta i oppgjørs- og clearingnettverk kreves det en kommersiell tilstedeværelse i Liechtenstein. Tilskudd til boligbygging gis bare til borgere av Liechtenstein, som må ta ut boligbyggingslånet i en innenlandsk bank. I henhold til praksis i Liechtenstein må gjensidige fond (kollektive investeringer) markedsføres gjennom banker som har en kommersiell tilstedeværelse i Liechtenstein. Emisjoner i sveitsiske franc kan forvaltes bare av en bank som har en kommersiell tilstedeværelse (forretningskontor eller filialkontor) i Liechtenstein.	Handel med tjenester
	Konsesjon til banker og finansselskaper i henhold til Liechtensteins lov om banker og finansselskaper må godkjennes av Liechtensteins parlament. Ett medlem av styret og administratorene må være bosatt i Liechtenstein. De må ha behørig fullmakt til fullt ut å representere selskapet. Banker og finansselskaper	Investeringer

	må være organisert i form av aksjeselskap. For andre finansinstitusjoner enn banker og finansselskaper i henhold til Liechtensteins lov om banker og finansselskaper gjelder følgende konsesjonskrav: tak på 49 prosent for utenlandsk egenkapital; utenlandske stemmeretter kan ikke overstige 49 prosent; minst ett medlem av administrasjonsorganet som har fullmakt til å forvalte og representere, må være borger av Liechtenstein bosatt i Liechtenstein, inneha autorisasjon til å drive yrkesaktivitet som revisor eller depotmottaker og må arbeide på heltid for den juridiske personen. For utenlandske finansinstitusjoners kommersielle tilstedeværelse gjelder konsesjonskrav med hensyn til firmanavn, plikter overfor den sveitsiske nasjonalbank og forskrifter for finansinstitusjoner i hjemlandet.	
8. HELSERELATERTE OG SOSIALE TJENESTER	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
9. REISELIVS- OG REISERELATERTE TJENESTER		
A. Hoteller og restauranter (omfatter catering) (CPC 641 - 643)	Konsesjon gis bare dersom det foreligger et behov for restauranter (vurdering av økonomiske behov er basert på kriterier som f.eks. befolkning, grad av tettbebyggelse, type strøk, turistmessig interesse, antall nåværende restauranter). Bestått eksamen kan kreves.	Investeringer
- catering	Ubundet	Handel med tjenester
10. REKREASJONS-, KULTUR- OG IDRETTSTJENESTER (som ikke er audiovisuelle tjenester)		
A. Underholdningstjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
C. Biblioteker, arkiver, museer og andre kulturtjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer

11. TRANSPORTTJENESTER		
<i>D. Romransport (CPC 733)</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
<i>G. Rørledningstransport</i>	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
12. ENERGIPRODUKSJON OG -DISTRIBUSJON; INSTALLASJON AV UTSTYR I ENERGISEKTOREN	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer